

VUOSILOMA

Vuosiloman määräytymisperuste

- ▶ Vuosiloman ansainta- ja maksuperusteet määräytyvät vuosilomalain mukaan.
- ▶ Teollisuuden työnantajajärjestöt ovat tehneet tuntipalkkaisia työntekijöitä koskevan lomapalkkasopimuksen.
- ▶ Kunnallisessa ja valtiolisessa työ- ja virkaehtosopimuksissa on sovittu kunnan ja valtion palveluksessa olevien vuosilomasäännöksistä.
- ▶ Lähtökohta :
 - ▶ **Loma on annettava ja se on pidettävä!!!**
 - ▶ Tarkoittaa, että lähtökohtaisesti lomaa ei voi vaihtaa rahaksi.

Lomakausi

- ▶ Lomakausi on
 - ▶ 2.5.-30.9. (kesälomakausi, yleensä 24 päivää eli 4 viikkoa)
 - ▶ 1.10.-30.4. (talvilomakausi, yleensä 6 päivää eli 1 viikko)
- ▶ Loma-ajankohdan määrää työnantaja, kuultuaan ensin työntekijää
- ▶ Vuosiloma on lähtökohtaisesti annetta yhdenjaksoisesti
 - ▶ Jos tästä aiheutuu merkittävää haittaa työtehtävien tekemisen suhteen, kertyneestä lomasta vähintään 2 viikkoa on annettava yhtäjaksoisesti
 - ▶ 18 päivää ylittävän osan työntekijä voi säästää lomakauden jälkeiseksi lomaksi jos sen sopii työnantajan kanssa näin
- ▶ Työnantaja määrää milloin loma pidetään, kuultuaan ensin työntekijää. Loma-ajankohdasta on kerrottava vähintään 2 viikkoa ennen loman alkua
- ▶ Lomapäiviksi lasketaan kaikki arkipäivät ma-la (VLL 4§ 3 mom.)
 - ▶ Sunnuntait ja arkipyhät eivät vähennä lomapäiviä, eivätkä joulu- ja juhannusaatto, eikä kahden pyhän välinen lauantai (pääsiäinen, loppiainen)

Loman kertyminen

- ▶ Lomanmääräytymisvuosi
 - ▶ 1.4. – 31.3. välinen ajanjakso
 - ▶ Eli lomanmääräytymisvuoden 1.4.2018-31.3.2019 vuosiloma pidetään kesälomakaudella 2.5.2019 – 30.9.2019 ja talvilomakaudella 1.10.2019 – 30.4.2020
- ▶ Koko-aikaisella työntekijällä vuosilomaa kertyy jokaiselta kalenterikuukaudelta, jolloin työntekijä on ollut töissä (tai työpäivää vastaava päivä) 14 päivää (riippumatta työpäivän pituudesta).
- ▶ Osa-aikaisella työntekijällä lomaa kertyy jokaisena kalenterikuukautena, jona hän on työskennellyt 14 päivää, tai jos tämä ei keskimääräisesti täyty, niin katsotaan, että hän on työskennellyt 35 tuntia kuukaudessa
 - ▶ Tarkastellaan jompaakumpaa sääntöä koko vuosi, ei voi vaihdella
- ▶ Työpäivilso lasketaan myös mm. vuosilomapäivät, sairauslomapäivät, vanhempainvapaapäivät jne. (kattava listaus kts. TES ja vuosilomalaki)

Lomapäivien kertyminen, lukumäärä

- ▶ Lomapäiviä kertyy 2 / kuukausi jos työsuhde on kestänyt alle vuoden lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä eli 31.3. mennessä.
 - ▶ Maksimimäärä vuosilomaa on siis 24 päivää tässä tilanteessa
- ▶ Lomapäiviä kertyy 2,5 / kuukausi, jos työsuhde on kestänyt yli vuoden lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä
 - ▶ Maksimimäärä vuosilomaa on 30 tässä tilanteessa
 - ▶ TESsissä ja työsopimuksessa voi olla suurempia määriä sovittua lomaa, mutta ei pienempiä
- ▶ Lomapäiviä laskettaessa saadussa tuloksessa puolikkaat päivät pyöristetään seuraavaan täyteen lukumäärään

Esimerkkejä

- ▶ Kokoaikaisen työntekijän työsuhde on alkanut 2.1.2019. Kuinka paljon vuosilomaa hän ansaitsee lomanmääräytymisvuodella 1.4.2018 – 31.3.2019?
- ▶ Tammi-, helmi- ja maaliskuussa työpäiviä on yli 14. Kertymä tulee siis kolmelta kuukaudelta.
- ▶ Työsuhde on jatkunut alle vuoden 31.3.2019 mennessä, eli lomapäiviä kertyy 2 päivää x 3 kk = 6 lomapäivää
- ▶ Loma on pidettävä lähtökohtaisesti ensi kesänä (2.5.-30.9.2019)
- ▶ Kokoaikaisen työntekijän työsuhde on alkanut 22.11.2018. Paljonko lomaa hän ansaitsee lomanmääräytymisvuodelta 1.4.2018-31.3.2019?
- ▶ Marraskuussa ei tule 14 työpäivää, joten siltä kuukaudelta ei kerry lomaa. Joului-, tammi-, helmi- ja maaliskuulta kertyy, eli 4x2 päivää = 8 lomapäivää

Esimerkkejä lisää

- ▶ Työntekijä on työskennellyt kokopäiväisesti 4 vuotta samassa firmassa. Paljonko hänelle kertyy vuosilomaa 1.4.2018-31.3.2019 välisenä aikana?
- ▶ Työsuhde on jatkunut yli 1 vuoden 31.3.2019. Kertymä on siis
 - ▶ $2,5 \text{ päivää} \times 12 \text{ kk} = 30 \text{ päivää}$
- ▶ Tästä 24 päivää pidetään lähtökohtaisesti 2.5.-30.9.2019 välisenä aikana ja 6 päivää 1.10.2019-30.4.2020 välisenä aikana.

Työntekijän oikeus vapaaseen

- ▶ Työntekijällä, joka sopimuksen mukaan tekee kaikkina kalenterikuukausina työtä alle 14 päivää tai 35 tuntia, on työsuhteen kestäessä oikeus halutessaan saada vapaata kaksi arkipäivää kultakin kalenterikuukaudelta, jonka aikana hän on ollut työsuhteessa. Vapaan ajalta maksettavasta lomakorvauksesta säädetään 16 ja 19 §:ssä. (VLL 8§)
- ▶ Tarkoittaa, että vapaata voi pitää loma-aikoina sovitusti ja niistä maksetaan lomakorvauksen mukainen palkka, josta vähän tuonnempana.
- ▶ Tätä vapaata työntekijän ei tarvitse pitää. Tässähän on usein kyse esimerkiksi siitä, että on vaikkapa kerran viikossa kahden tunnin siivousvuoro hammaslääkärillä. Tähän ei silloin juuri tarvitse vapaita ottaa.

Milloin loma pidetään (VLL 20 ja 21 §)

- Vuosiloma annetaan työntekijälle **työnantajan määräämänä ajankohtana**, jolleivät työnantaja ja työntekijä sovi loman pitämisestä 21 §:ssä tarkoitetulla tavalla.
- Vuosilomasta **24 arkipäivää** on sijoitettava **lomakaudelle (kesäloma)**. Muu osa lomasta (*talviloma*) on annettava **viimeistään seuraavan lomakauden alkuun mennessä**. Kesäloma ja talviloma on annettava yhdenjaksoisena, jollei työn käynnissä pitämiseksi ole välttämätöntä jakaa sitä osaa kesälomasta, joka ylittää 12 arkipäivää, pidettäväksi yhdessä tai useammassa osassa
- Jos loman antaminen lomakaudella aiheuttaa kausiluonteisessa työssä olennaisia vaikeuksia työnantajan toiminnalle, kesäloma voidaan antaa lomakauden ulkopuolella saman kalenterivuoden aikana.
- Työnantaja ja työntekijä saavat sopia, että työntekijä pitää 12 arkipäivää ylittävän loman osan yhdessä tai useammassa jaksossa.
- Työnantaja ja työntekijä saavat sopia vuosiloman sijoittamisesta ajanjaksolle, joka alkaa sen kalenterivuoden alusta, jolle lomakausi sijoittuu, ja joka päättyy seuraavana vuonna ennen lomakauden alkua. Lisäksi saadaan sopia 12 arkipäivää ylittävän lomanosan pitämisestä viimeistään vuoden kuluessa lomakauden päättymisestä.
- Jos työntekijän työsuhde päättyy ennen kuin työntekijällä on 20 §:n mukaan oikeus pitää vuosilomaa, työnantaja ja työntekijä saavat sopia työsuhteen päättymiseen mennessä ansaittavan vuosiloman pitämisestä työsuhteen kestäessä.
- Työnantaja ja työntekijä saavat työntekijän aloitteesta sopia 24 arkipäivää ylittävän vuosiloman osan pitämisestä lyhennettynä työaikana. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Lomapalkasta

- ▶ Lähtökohta on, että lomalla saa saman palkan, kuin työssäolosta saisi samalla ajalla.
 - ▶ VLL:n 9§ 1 mom.: Työntekijällä on oikeus saada vuosilomansa ajalta vähintään säännönmukainen tai keskimääräinen palkkansa siten kuin tässä laissa säädetään.
- ▶ Maksetaan ennen loman alkua (ellei työntekijä pyydä jotain muuta)
- ▶ Lomapalkkaa laskiessa ei huomioida luontoisetuja, mutta luontoisedut on saatava myös loman ajalta. Jos näin ei ole (esim. ravintoetu), niin silloin vastaava rahasumma pitää maksaa työntekijälle.
 - ▶ VLL 9§ 2 mom.: Palkkaan kuuluvat luontoisedut on vuosiloman aikana annettava vähentämättöminä. Luontoisedut, jotka eivät ole työntekijän käytettävissä vuosiloman aikana, korvataan rahalla.

Kuukausipalkkalaisen lomapalkka

- ▶ Kuukausipalkka + "vakiolisät"
 - ▶ Vakiolisät mm. ikälisät ja muut vastaavat, jotka kuuluvat joka kuukauteen
 - ▶ Ei luontoisetuja!!
- ▶ Lain mukainen laskenta:
 - ▶ $\text{Kuukausipalkka} / \text{lomakuukauden työpäivät} \times \text{lomapäivät (työpäivät)}$
 - ▶ Tämä ei huomioi siis lauantai-päiviä
- ▶ TES-laskenta (hyvin usein, lähes aina)
 - ▶ $\text{Kuukausipalkka} / 25 \times \text{lomapäivien lukumäärä}$.
 - ▶ Täydessä lomassa siis $\text{kk-palkka} / 25 \times 24$
- ▶ Koska lomapalkka jää vähän vajaaksi kuukausipalkasta ja palkan tulee olla yhtä iso joka kuukausi, niin maksetaan
 - ▶ TES-kohdassa $1/25$ normaalina palkkana,
 - ▶ laki-kohdassa loppukuun palkka normaalina palkkana.

-
- ▶ Esimerkki: Kuukausipalkkaisen hlön palkka on 1920 € ja ikälisä 80€.
 - ▶ Työntekijällä on 18 lomapäivää, jonka hän pitää 1.7.-20.7. välisenä aikana
 - ▶ Heinäkuussa on 21 työpäivää

 - ▶ Esimerkki: Kuukausipalkkaisen toimistotyöntekijän kuukausipalkka on 1 950 euroa. Hänen työsuhteensa on alkanut 1.6.2009. Lomanmääräytymisvuodelta 1.4.2017 – 31.3.2018 hänelle on kertynyt 30 vuosilomapäivää, joista 24 hän pitää heinäkuussa 2018 ja 6 joulukuussa 2018. Lasketaan lomapalkat.
 - ▶ Kesälomapalkka = $1\ 950 / 25 \times 24 = 78 \times 24 = 1\ 872$ euroa
 - ▶ Talvilomapalkka = $1\ 950 / 25 \times 6 = 78 \times 6 = 468$ euroa.

Tunti- ja urakkapalkkaisten lomapalkka

► **Kokoaikaisten**

- (Vuosilomalain mukaan) Keskimääräinen päiväpalkka x lomapäivien lukumäärää vastaava kerroin (VLL 11§)
- (Lomapalkkasopimuksen (teollisuuden ja rakentamisen aloilla) mukaan)
Keskituntiansio x lomapäivien lukumäärää vastaava kerroin
- Lomanmääräytymisvuoden aikana tienattu palkka jaettuna työssäolopäivien lukumäärällä
 - VLL 11§: Keskipäiväpalkka lasketaan siten, että lomanmääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta työntekijälle maksettu tai maksettavaksi erääntynyt palkka, hätätyöstä ja lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä peruspalkan lisäksi maksettavaa korotusta lukuun ottamatta, jaetaan lomanmääräytymisvuoden aikana tehtyjen työpäivien määrällä, johon lisätään laissa säädetyn vuorokautisen säännöllisen työajan tai, jos laissa ei ole säädetty säännöllisen vuorokautisen työajan enimmäismäärää, sopimuksessa sovitun säännöllisen työajan lisäksi tehtyjen työtuntien kahdeksasosa.
- Keskipäiväpalkkaan ei lasketa
 - Vuosilompalkkaa, sairausajan palkkaa, arkipyhäkorvausta, ylityön korotusosaa, hätätyön palkkaa, matkakustannusten korvauksia

Tunti- ja urakkapalkkaisten lomapalkka

► Osa-aikaisten

- Jos työsuhde on kestänyt alle vuoden 31.3. mennessä => 9% lomanmääräytymisvuosiansiosta
- Jos työsuhde on kestänyt yli vuoden 31.3. mennessä => 11,5% lomanmääräytymisvuosiansiosta

Lomakorvaus

- ▶ Työsuhteen päätyttyä maksetaan lomakorvaus kertyneestä, mutta pitämättömästä lomasta
- ▶ Lomakorvauksen laskenta, kuten lomapalkalla
- ▶ Lyhyissä työsuhteissa (esim. kesätöissä) lasketaan kuten osa-aikaisen lomapalkkakin, eli 9% ansioista.
 - ▶ Voidaan maksaa myös joka tilissä

Lomaraha

- Ennen puhuttiin lomaltapaluuraha
- Saa, kun palaa lomilta
- **Ei ole lakisääteinen, tulee siis TESSistä**
- Löytynee kaikista TESseistä
- Jos työnantaja ei kuulu mihinkään liittoon ja työntekijä saa lain mukaan kaiken ansaintansa, hänelle ei kuulu lomarahaa
 - Mikään ei estä työnantajaa sitä maksamasta, esim. työsopimuksen perusteella
- Lomaraha voidaan antaa myös vapaana
- Suuruus useimpien TESSien mukaan 50% lomapalkasta

HUOMIOITA

- ▶ Lomapäivien kertymään lasketaan mukaan työssäolopäivät ja niihin rinnastettavat päivät, kuten esim. loma-ajat ja sairauspoissaolot
- ▶ Lomapalkkaa laskettaessa lasketaan mukaan vain työssäolo ja siihen suoraan kuuluvat päivät/tunnit
- ▶ Luontaisetua ei lasketa mukaan, koska se tulee antaa joko käytön jatkumona myös loman ajalla tai erillisenä rahallisena korvauksena